

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)และตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ได้แก่

- ๓.๑.๑ อธิบายรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน ๒๔ รูป/คน และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิเศษ จำนวน ๒๑ คน
- ๓.๑.๒ อธิบายรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งเทคนิคการวิจัยแบบสำรวจ โดยการแจกแบบสอบถาม ๓๐๘ คน

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพแต่ละท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑,๓๓๖ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพแต่ละท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๐๘ คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) มีวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและขั้นตอนการสุ่ม โดยการคำนวณจากสูตร Taro Yamane^๑ ดังนี้

^๑ยุทธ ไกยวรรณ, *วิจัยการตลาด*, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘), หน้า ๖๒.

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ e = เป็นการคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดไว้ที่ ๐.๐๕
 N = เป็นขนาดของประชากร
 n = เป็นขนาดของตัวอย่าง

แทนค่า

$$n = \frac{๑,๓๓๖}{๑ + ๓.๓๔}$$

$$n = \frac{๑,๓๓๖}{๔.๓๔}$$

$$n = ๓๐๗.๘$$

$$n = ๓๐๘$$

๓.๒.๒.๑	ผู้บริหารท้องถิ่น	จำนวน ๗๗	คน
๓.๒.๒.๒	นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน ๗๗	คน
๓.๒.๒.๓	ผู้นำ/หมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวน ๗๗	คน
๓.๒.๒.๔	ตัวแทนกลุ่มอาชีพ/หมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวน ๗๗	คน
		รวมจำนวน ๓๐๘	คน

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อบจ.	๑	๑
เทศบาล	๓๒๘	๗๖
อปต.	๑,๐๐๔	๒๓๑
รวม	๑,๓๓๖	๓๐๘

ตารางที่ ๓.๒ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ผู้บริหารอปท.	นักบริหารงานอปท.	ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน	ตัวแทนกลุ่มอาชีพ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อบจ.	๑	-	-	-	๑
เทศบาล	๑๙	๑๙	๑๙	๑๙	๗๖
อบต.	๓๗	๕๘	๕๘	๕๘	๒๓๑
รวม	๕๗	๗๗	๗๗	๗๗	๓๐๘

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

๓.๓.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การออกแบบสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลในภาคสนาม ดังนี้

๓.๓.๑.๑ แบบสนทนากลุ่มเฉพาะคือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเข้มแข็ง จากตัวชี้วัดของจังหวัดนครราชสีมา ในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการส่งเสริมอาชีพของชุมชน คือ กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และกลุ่มอาชีพ จำนวน ๒๑ คน

๓.๓.๑.๒ แบบสัมภาษณ์คือ เก็บข้อมูลจากการออกปฏิบัติการในภาคสนาม ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ จำนวน ๒๔ รูป/คน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลตำบลเมือง และเทศบาลนคร จำนวน ๑๗ แห่ง

๓.๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น ๖ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้/ต่อเดือน

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเชิงพฤติกรรมของประชากรมีจำนวน๕.... ข้อ มีข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความเข้มแข็งของชุมชน ระดับการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน.....๑๒....ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ลำดับ มีเกณฑ์ดังนี้

๕	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้าน	มากที่สุด
๔	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้าน	มาก
๓	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้าน	ปานกลาง
๒	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้าน	น้อย
๑	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้าน	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพ จำนวน.....๒๓.....ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ลำดับ

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน จำนวน.....๙.....ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ๕ ลำดับ

ตอนที่ ๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended form)

๓.๓.๓ วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ

การดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การสนทนากลุ่มเฉพาะ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ ๒ ประเด็นที่สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

๒) การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ตอบประเด็นสัมภาษณ์ จำนวน ๑๐ ข้อ

๓) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

๕) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ในการส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพ

๖) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อขอรับคำแนะนำปรับปรุงแก้ไขให้ใช้ได้อย่างสมบูรณ์

๗) นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไข

๘) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรวจสอบเนื้อหาสาระ สำนวน ภาษา หรือรายละเอียดอื่นๆเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ

๙) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

๑๐) นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนจังหวัดเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๐ คน

๑๑) นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยตรวจสอบคุณภาพ ค่าอำนาจ จำแนก ทั้งรายข้อและทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมพบว่ามีความเชื่อมั่นดังนี้

- ตอนที่ ๓ แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความเข้มแข็งของชุมชน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๗๒

- ตอนที่ ๔ แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นในการส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๘๖

- ตอนที่ ๕ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๖๐

๑๒) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ผู้วิจัยขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

๒) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐๘ คน โดยดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐๘ ชุด

๓) ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้รับคืนมาจำนวน ๓๐๘ ชุด เป็นฉบับที่มีความสมบูรณ์ จำนวน ๓๐๘ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๓.๔.๑ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเก็บข้อมูลในเดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัย แบ่งเป็นประเด็นดังนี้

๑. วิเคราะห์การปฏิบัติงานของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความเข้มแข็ง ด้านการบริการ และหลักทฤษฎีธรรมาภิบาล ๔ รวมทั้งเอกสารงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

๒. วิเคราะห์สังเคราะห์การปฏิบัติงานของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ด้วยหลักทฤษฎีธรรมาภิบาล ๔

๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์การปฏิบัติงานของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ในด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความเข้มแข็ง ด้านการบริการและหลักทฤษฎีธรรมาภิบาล ๔

๔. วิเคราะห์การพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

๓.๕.๒ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การเก็บข้อมูลแบบคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาทำการอธิบายความ ตีความ และแปลความตามนัยยะที่ผู้ให้ข้อมูลอาจจะแสดงออกจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ซึ่งมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เรียกว่า “การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า”^๒ (Triangulation)” โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) ๒) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (investigator triangulation) และ ๓) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) ดังนี้

๓.๕.๔.๑ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่างๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกันแสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

๓.๕.๔.๒ การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จากการใช้การสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมด้านเอกสาร เพื่อความแน่นอนว่าสรุปนั้นเที่ยงตรงตามความเป็นจริง

๓.๕.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่มีข้อมูลมาตรวจสอบความครบถ้วน และความถูกต้องของข้อมูล ในการนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถามตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ ๒ ข้อมูลเชิงพฤติกรรมของประชากร ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ

^๒ สุภากร จันทวนิช, วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒๘ – ๑๓๐.

แบบสอบถามตอนที่ ๓, ๔, ๕ แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การแปลระดับความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์การแบ่งค่าเฉลี่ยในการวัดระดับความคิดเห็นแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มโดยวิธีการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
๔.๕๑ – ๕.๐๐	เห็นด้วยมากที่สุด
๓.๕๑ – ๔.๕๐	เห็นด้วยมาก
๒.๕๑ – ๓.๕๐	เห็นด้วยปานกลาง
๑.๕๑ – ๒.๕๐	เห็นด้วยน้อย
๑.๐๐ – ๑.๕๐	เห็นด้วยน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- ๑.๑ ค่าร้อยละ (Percentage)
- ๑.๒ ค่าเฉลี่ย (Mean)
- ๑.๓ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)